

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

2^{ης} ΤΑΞΗΣ ΛΥΚΕΙΟΥ

1^ο ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΑΓΡΙΝΙΟΥ

ΘΕΜΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

<< ΑΡΧΑΙΑ ΡΟΔΟΣ >>

(Προμυκηναϊκή εποχή- 515 μ.Χ.)

ΜΕΛΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΕΠΩΝΥΜΟ - ΟΝΟΜΑ

Αλαφογιάννη Ουρανία

Αλέστας Παναγιώτης

Αμβράζη Αλεξία

Αύφαντοπούλου Ευθυμία

Βεργώνη Κωνσταντίνα

Βιτσέντος Κωνσταντίνος

Βλαχοπάνου Νικολέτα

Βραχάς Δημήτρης

Γιάκος Δημήτρης

Γούλας Κωνσταντίνος

Δερβίση Ανδρομάχη

Δημοπούλου Γεωργία

Διονυσίου Σπύρος

Δρακοπούλου Δήμητρα

Ζαπαντιώτης Φώτης

Θεοδωρόπουλος Δημήτριος

Καβαθατζοπούλου Νίκη

Καζάκου Μαρία- Πηνελόπη

Καλημέρη Γεωργία

Καραγκούνη Δέσποινα

Καραχάλιου Κωνσταντίνα

Καραχάλιου Ναταλία

Καρρά Ραφαέλα-Δέσποινα

Κατσιμάρδου-Καραγκούνη Σταυρούλα

Κοσκινόπουλος Θωμάς

Κουτρολού Δήμητρα

Κωστάκη Θάλεια

Λουκοπούλου Σπυριδούλα

Μανάκη Βασιλική

Μουτάφη Σταυρούλα

Μούτσι Αικατερίνη

Μπαλατσούκα Ηλιάνα

Νίκου Κωνσταντίνα

Παππά Ελένη

Παρμάκης Θεόδωρος

Ράπτης Ιωάννης

Σαλαγιάννης Αλέξανδρος

Σκιαδάς Αλέξανδρος

Σταθόπουλος Βασίλειος

Σταθοπούλου Ναταλία-Αγγελική

Στραβοδήμος Γιώργος

Τριανταφύλλης Πέτρος-Ευάγγελος

Τριανταφύλλου Βασιλική-Ειρήνη

Τριανταφύλλου Στέλλα- Μαρία

Τσιακανίκα Λυδία

Τσιάμης Αθανάσιος

Τσιλιγιάννη Χρυσούλα

Τσιούνη Ευαγγελία

Τσώλη Κασσιανή

Χατζηδέλιου Νικολέτα- Μαρία

Υπεύθυνοι καθηγητές του προγράμματος

- 1. Μαρκαντωνάτος Αριστείδης**
- 2. Γκάιδα Γεωργία**
- 3. Χουλιάρας Αργύρης**

Στόχοι

- Αποκόμιση γνώσεων συγκεκριμένης ιστορικής περιόδου της ευρύτερης περιοχής της Ρόδου.
- Γνώση των βασικών σημείων της πολιτικής ιστορίας της αρχαίας Ρόδου.
- Γνώση και αξιολόγηση των πολιτιστικών επιτευγμάτων της αρχαίας Ρόδου.
- Κατανόηση των πολιτειακών εξελίξεων που συνέβησαν στην πόλη κράτος της Ρόδου.
- Γνώση των τομέων καλλιτεχνικής ανάπτυξης της Ρόδου.
- Καλλιέργεια συλλογικής προσπάθειας των μαθητών με τη βοήθεια των καθηγητών τους, της υπευθυνότητας και της συμμετοχής σε μία κοινή δραστηριότητα.
- Εξοικείωση με τη νέα τεχνολογία και με κάθε άλλη μορφή αποκόμισης γνώσεων για το συγκεκριμένο αντικείμενο.
- Καλλιέργεια της συνεργασίας μεταξύ των μαθητών.
- Μελέτη και παρατήρηση κάθε μορφής τέχνης και πολιτισμού κατά τη συγκεκριμένη ιστορική περίοδο.
- Επίσκεψη στη Ρόδο και κυρίως στα μνημεία που μελετήθηκαν.

Πολιτική Ιστορία Αρχαίας Ρόδου

ΓΕΝΙΚΑ

Η στρατηγική θέση του νησιού της Ρόδου ανάμεσα στις θάλασσες της Μεσογείου, του Αιγαίου, της Μέσης Ανατολής και της Αιγύπτου, διαμόρφωσε την οικονομική και πολιτιστική ιστορία του νησιού και αποτέλεσε ισχυρό δέλεαρ για τις στρατιές των κατακτητών της. Λόγω της κομβικής γεωγραφικής θέσης ανέπτυξε εμπορικές δραστηριότητες, οι οποίες έφεραν μεγάλο πλούτο στο νησί, όπως γράφει στα βιβλία του ο Ρόδιος συγγραφέας, Θεοφάνης Μπιογιάννος.

Κατά την διάρκεια κυριαρχίας του Μινωικού Πολιτισμού (17ος αιώνας π.Χ.) εγκαθίστανται στην Ρόδο οι Κρητικοί Τελχίνες, τους οποίους οι παραδόσεις θέλουν να είχαν άγρια και μελαψή όψη, λόγω της ενασχόλησης τους με την κατεργασία των μετάλλων. Τους θεωρούσαν γόητες και μάγους κάτι που ετυμολογικά διαφαίνεται και στο όνομα τους, το οποίο προέρχεται από το ρήμα «θέλγω». Λέγεται ότι είχαν την ικανότητα να παράγουν βροχή, νέφη, χαλάζι και να αλλάζουν τη μορφή τους. Θεωρούνταν πολύ καλοί ναυτικοί και μεταλλουργοί. Μάλιστα ήταν οι πρώτοι που κατασκεύασαν αγάλματα θεών, όπως τον «Απόλλωνα Τελχίνιον» στην Λίνδο, την Ήρα στην Ιαλυσό και την «Ήρα Τελχίνια» στην Κάμιρο.

Μετά από δύο αιώνες έρχονται στο νησί οι πρώτοι Μυκηναίοι (Αχαιοί και Δωριείς) με ειρηνικές προθέσεις, που όμως δεν αργούν να μετατραπούν σε

έριδες. Εκείνη την εποχή χτίζονται στο νησί ακροπόλεις και τείχη στις πόλεις – κράτη της αρχαίας Ρόδου.

Κατά τη διάρκεια του 7ου αι. π.Χ. οι τρεις πόλεις κράτη της Ρόδου Λίνδος, Κάμιρος και Ιαλυσός συστήνουν συμμαχία (Δωρική Εξάπολη) με την Αλικαρνασσό, Κώ και την Κνίδο και δημιουργούν πολλές αποικίες στην περιοχή της Μεσογείου. Από το 12ο ως τον 7ο π.Χ. αιώνα δεν έχουμε αρκετά στοιχεία για την ιστορία του νησιού. Τον 7ο π.Χ. αιώνα, η Ρόδος γνώρισε μεγάλη ακμή. Οι κάτοικοί της, τολμηροί θαλασσοπόροι, ίδρυσαν πολλές αποικίες, όπως τους Σόλους στην Κιλικία, τη Σαλαμίνα στην Ιταλία, τη Γέλα στη Σικελία, τη Ρόδο στην Ισπανία, την Κάρπαθο κ.ά.

Κυρίαρχος της Λίνδου τον 6ο αιώνα είναι ο τύραννος Κλεόβουλος, ένας από τους επτά σοφούς της αρχαιότητας, στον οποίο αποδίδονται τα περίφημα ρητά: «ΜΕΤΡΟΝ ΑΡΙΣΤΟΝ», “ ΤΕΚΝΑ ΠΑΙΔΕΥΕΙΝ”, “ ΒΙΑ ΜΗΔΕΝ ΠΡΑΤΤΕΙΝ”. Ο Κλεόβουλος φρόντισε να βελτιώσει τα οικονομικά της Λίνδου και κατασκεύασε μεγάλα δημόσια έργα. Ο Κλεόβουλος προσπάθησε να ανεβάσει το βιοτικό και πνευματικό επίπεδο του λαού της Λίνδου.

Έναν αιώνα αργότερα οι Ρόδιοι αποχωρούν από την Αθηναϊκή Συμμαχία επικαλούμενοι τους δυσβάσταχτους φόρους που τους έχουν επιβληθεί. Κατά τους περσικούς πολέμους, η Ρόδος κράτησε διφορούμενη στάση. Το 478 π.Χ. το νησί έγινε μέλος της Αθηναϊκής συμμαχίας. Ο Διαγόρας, ένας από τους μεγαλύτερους αθλητές της αρχαιότητας, έζησε εκείνη την εποχή στη Ρόδο. Το 412 π.Χ. οι κάτοικοι επαναστάτησαν εναντίον των Αθηναίων και επανέφεραν από την εξορία το Δωριέα, φίλο των Σπαρτιατών. Με την προτροπή του ιδρύθηκε το 408 - 407 π.Χ. η πόλη της Ρόδου και καταργήθηκε το σύστημα των 3 πόλεων το 411 π.Χ. περίπου. Από τότε η μεγάλη ακμή και ιστορία του νησιού ταυτίζεται με την ιστορία της πόλης. Εκείνη την εποχή αναπτύχθηκε πολύ το εμπόριο και η ναυτιλία.

Το έτος 408 π.Χ. μπαίνουν τα θεμέλια της Αρχαίας Πόλης της Ρόδου σύμφωνα με τα πολεοδομικά σχέδια του αρχιτέκτονα Ιππόδαμου του Μιλήσιου. Οι παραδόσεις αναφέρουν ότι τα ίδια σχέδια χρησιμοποίησε ο Μέγας Αλέξανδρος στην δόμηση πόλεων όπως της Αλεξάνδρειας της Αιγύπτου, αλλά και άλλων.

Εκείνη την εποχή η Ρόδος αναπτύσσει εμπορικές σχέσεις και σε πολιτικό επίπεδο προσπαθεί με κάθε τρόπο να διασφαλίσει την ανεξαρτησία της. Συνάπτει συμμαχίες με ευνοϊκούς όρους, τότε με τους Σπαρτιάτες και τότε με τους Αθηναίους.

Το πολίτευμα στην Κάμιρο και την Ιαλυσό ήταν αριστοκρατικό, ενώ στη Λίνδο τυραννικό, με τύραννο τον Κλεόβουλο, έναν από τους 7 σοφούς.

Η πόλη σχεδιάστηκε με σύγχρονο πολεοδομικό τρόπο και οργανώθηκε με τα αριστοκρατικά πρότυπα. Ως το 404 π.Χ. που οι Σπαρτιάτες νίκησαν τους

Αθηναίους στους Αιγός Ποταμούς, η Ρόδος ήταν ορμητήριο του Σπαρτιατικού στόλου. Το νησί όχι μόνο προμήθευε στρατιώτες και εφόδια στους Σπαρτιάτες, αλλά έλαβε μέρος και στην καταστρεπτική για τους Αθηναίους ναυμαχία στο πλευρό των Σπαρτιατών.

Από το 404 - 349 π.Χ στη Ρόδο υπάρχει πολιτική αστάθεια καθώς υπερισχύουν άλλοτε οι δημοκρατικοί και άλλοτε οι ολιγαρχικοί. Ύστερα από τη Θηβαϊκή ηγεμονία και την ήττα της Σπάρτης, η Ρόδος προσχώρησε στη β' Αθηναϊκή συμμαχία. Η δύναμη της αυξήθηκε το 351 π.Χ. Μετά το θάνατο του Μουσώλου η γυναίκα του Αρτεμισία κατέλαβε με δόλο τη Ρόδο. Η Αρτεμισία και οι διάδοχοί της κράτησαν το νησί κάτω από το ζυγό της Καρίας ως το 346 π.Χ.

Στα χρόνια του Μεγάλου Αλεξάνδρου, δύο Ρόδιοι στρατηγοί αναδείχτηκαν μεγάλοι πολέμαρχοι όχι μόνο στο ελληνικό, αλλά και στο περσικό στρατόπεδο. Πρόκειται για τα αδέρφια Μέντορα και Μέμνονα.

Το ροδιακό κράτος επίσημα είχε ταχθεί στο πλευρό του Αλεξάνδρου, γιατί οι Ρόδιοι είχαν αντιληφθεί ότι η νίκη θα ήταν δική του. Μετά το θάνατο του Αλέξανδρου οι Ρόδιοι έμειναν ουδέτεροι. Μετά την δημιουργία των ελληνιστικών κρατών η Ρόδος αποτελούσε μια οργανωμένη εμπορική και ναυτική δύναμη στο κέντρο του θαλάσσιου χώρου μεταξύ Μικράς Ασίας, Μέσης Ανατολής, Αιγύπτου και ηπειρωτικής Ελλάδος και διαδραμάτισε πρωταρχικό ρόλο.

Όταν ο Δημήτριος ο Πολιορκητής, γιός του Αντίγονου, ζήτησε τη βοήθεια των Ροδίων για να πολεμήσει τον Πτολεμαίο της Αιγύπτου, οι Ρόδιοι αρνήθηκαν, γιατί πίστευαν ότι η συμμαχία της Αιγύπτου τους συνέφερε περισσότερο από τη συμμαχία με τον Δημήτριο. Ο Δημήτριος με στρατιωτικές δυνάμεις αποβιβάζεται στο νησί. Για ένα χρόνο (305 - 304 π.Χ) οι Ρόδιοι αμύνθηκαν και ανάγκασαν το Δημήτριο να δεχτεί συνθήκη με τους Ροδίους και να αποσυρθεί. Για τρεις αιώνες η Ρόδος θα μείνει ανεξάρτητη, το ροδιακό εμπόριο προόδευσε, ενώ το ναυτικό της Ρόδου ήταν το μεγαλύτερο και ισχυρότερο στον ελληνιστικό κόσμο.

Το 227/6 π.Χ συμβαίνει μεγάλος σεισμός, ο οποίος προκαλεί μεγάλες καταστροφές. Ο ιστορικός Πολύβιος αναφέρει ότι γκρεμίστηκαν ο Κολοσσός και "πλειστα των τειχων και των νεωριων".

Η Ρόδος βοήθησε την ανερχόμενη Ρώμη στον πόλεμο εναντίον του Αντίοχου Γ'. Ο Αντίοχος νικήθηκε και οι Ρωμαίοι παραχώρησαν κάποια εδάφη της Λυκίας και της Καρίας στη Ρόδο. Αυτή την εποχή η Ρόδος διαθέτει μεγάλη οικονομική και εμπορική δύναμη. Λίγα χρόνια αργότερα οι Ρόδιοι θα συμμαχήσουν με το βασιλιά της Μακεδονίας Περσέα εναντίον των Ρωμαίων. Αποτέλεσμα αυτού είναι να χάσουν τη Λυκία και την Καρία.

Από το 167 π.Χ η Ρόδος αρχίζει να καταρρέει οικονομικά καθώς μειώνονται τα έσοδα του λιμανιού της επειδή οι Ρωμαίοι κήρυξαν ελεύθερο λιμάνι τη Δήλο.

Το 42 π.Χ ο Κάσσιος μπήκε νικητής στη Ρόδο και αφού τη λεηλάτησε μετέφερε στη Ρώμη πολλά αξιόλογα έργα τέχνης. Στο εξής η Ρόδος θα είναι μια επαρχία της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας και θα βρίσκεται κάτω από τη δεσποτεία των Ρωμαίων.

Στα 155 μ.Χ και 344 μ.Χ γίνονται δύο καταστρεπτικοί σεισμοί. Καταστρεπτικότερος όμως ήταν ο σεισμός του 515 μ.Χ που σήμανε και το τέλος της αρχαίας Ρόδου.

Τέχνη Αρχαίας Ρόδου

Μουσείο Λούβρου. Πρόκειται για ένα από τα πρώτα μυκηναϊκά αγγεία που ήρθαν στο φως, 10 χρόνια πριν ο Σλίμαν ανακαλύψει τις Μυκήνες

Μέσα στην Ιστορική Παράδοση του νησιού, η Ρόδος έχει να παρουσιάσει ιστορικά επιτεύγματα στις Τέχνες. Γλύπτες, ζωγράφοι, κεραμοποιοί παρήγαγαν έργα, τα οποία μέχρι σήμερα μας αφήνουν έκθαμβους με την ποιότητα και την ποσότητα τους. Η Ζωγραφική ήταν πολύ σημαντική στη Ρόδο, αφού πολλοί γλύπτες ήταν επίσης ζωγράφοι. Η Κεραμική είχε επίσης σημαντική θέση στην κουλτούρα του νησιού και τα προϊόντα ήταν γνωστά σε όλο τον τότε αρχαίο κόσμο. Η Ροδιακή Κεραμική βρισκόταν στο αποκορύφωμα της ανάπτυξης της κατά την διάρκεια του 7ου και 8ου αιώνα π.Χ.

Τα καλλιτεχνικά επιτεύγματα των αρχαίων Ροδίων, ήταν φυσικά, εξίσου σημαντικά με τα πνευματικά επιτεύγματά τους. Τα ελάχιστα πρωτότυπα

εκθέματα τα οποία τώρα βρίσκονται στα μουσεία, μαζί με τα αναρίθμητα αντίγραφα Ροδιακής Τέχνης της Ρωμαϊκής Εποχής και τις περιγραφές αρχαίων ιστορικών, αντανakλούν με ιδιαίτερο τρόπο την καλλιτεχνική ανάπτυξη της Ρόδου. Από την Γεωμετρική Εποχή και μετά, η Ροδιακή Τέχνη ανέπτυξε ιδιαίτερα τοπικά χαρακτηριστικά. Ιδιαίτερου ενδιαφέροντος είναι τα βάζα της Ιαλυσού και Καμίρου τον 8ο και 9ο αιώνα π.Χ.

Την ίδια ιστορική περίοδο, η Ρόδος παρήγαγε εντυπωσιακά έργα Γλυπτικής Τέχνης: παραδείγματα είναι ο Κούρος της Καμίρου και ένας μεγάλος αριθμός αγαλμάτων. Τον 5ο αιώνα π.Χ., η Ροδιακή Τέχνη φθάνει στο αποκορύφωμα της με την περίφημη Επιτύμβια Στήλη της Κριτούς και Τιμαρίστας. Η καλλιτεχνική δραστηριότητα συνεχίζει να εξαπλώνεται τα επόμενα χρόνια, με μεγάλους καλλιτέχνες να εργάζονται στη Ρόδο. Και βέβαια, το σπουδαιότερο και διασημότερο έργο Ροδιακής Γλυπτικής, ήταν το άγαλμα του Κολοσσού της Ρόδου κατασκευασμένο ανάμεσα στο 304 και 293 π.Χ., από τον Λίνδιο γλύπτη Χάρη. Η Ελληνιστική Τέχνη οφείλει πολλά στην Ρόδο: η Ροδιακή Σχολή Τέχνης που αναπτύχθηκε στο νησί εκείνη την περίοδο, παρήγαγε μερικά από τα σπουδαιότερα Έργα Τέχνης της Ελληνιστικής Περιόδου, γνωστά ως "Αρχαίο Μπαρόκ".

Ροδιακή κεραμική

Η γεωγραφική και η πολιτική πολυδιάσπαση των νησιών του Αιγαίου κατά την 1η χιλιετία π.Χ. είχε ως αποτέλεσμα, εκτός των άλλων, τη γέννηση μιας σειράς κεραμικών ρυθμών. Πολύ λίγα στοιχεία είναι γνωστά για την παραγωγή της κεραμικής στο χώρο του Αιγαίου κατά την αρχαιότητα.

Με το όνομα της Ρόδου συνδέθηκε αναπόσπαστα η κεραμική τέχνη, και αυτό επειδή το νησί αυτό των Δωδεκανήσων αποτέλεσε κέντρο εμπορίου των κεραμικών προς διάφορες κατευθύνσεις.

Τα αρχαία ροδίτικα κεραμικά ξεχωρίζουν για την ποιότητα, την πολυμορφία των σχημάτων και για την ποικιλία των θεμάτων που τα κοσμούν. Σε πολλά μέρη της Ρόδου υπήρχε αφθονος πηλός, κατάλληλος για κεραμική. Η αφθονία και η εξαιρετική ποιότητά του έδωσαν την ευκαιρία στους Ροδίτες κεραμείς να πειραματιστούν με αυτόν, να δουλέψουν και να μάθουν τα μυστικά του. Έτσι από νωρίς δημιούργησαν θαυμάσια κεραμικά.

Το μεγαλύτερο μέρος της πολυτελούς κεραμικής που παρήγαν τα ροδίτικα εργαστήρια προοριζόταν για εξαγωγή. Αυτό αποδεικνύεται από την ανεύρεση της σε όλο το χώρο της Μεσογείου και έξω από αυτόν.

Οι Ροδίτες κεραμείς είχαν δημιουργήσει μια μεγάλη ποικιλία σχημάτων, με κύριο σκοπό να εξυπηρετήσουν καλύτερα πρακτικές ανάγκες της καθημερινής ζωής, χωρίς όμως να παραμελήσουν την αισθητική εμφάνιση των δημιουργημάτων τους. Πάντα συνδύαζαν τη χρηστικότητα με την αισθητική των κεραμικών τους.

Στην εξέλιξη της ροδίτικης κεραμικής τέχνης βασικό ρόλο παίζει το είδος της τεχνικής που έχει χρησιμοποιηθεί στη διακόσμηση των κεραμικών. Στον πρωτογεωμετρικό και γεωμετρικό ρυθμό κυρίαρχη τεχνική ήταν η σκιαγραφία. Ακολουθεί ο ανατολίζων ρυθμός, με βασική τεχνική το περίγραμμα, έπειτα ο μελανόμορφος ρυθμός, στη συνέχεια ο ερυθρόμορφος ρυθμός και τέλος τα λευκά αγγεία.

Στον ανατολίζων ρυθμό υπήρχε εργαστήριο στη Ρόδο όπου βρέθηκαν αγγεία του. Τα κύρια διακοσμητικά θέματα είναι φυτικά μοτίβα και ανθρώπινες ή ζωικές μορφές. Η διακόσμηση τους χαρακτηρίζεται από αφρόντιστο σχέδιο και χιουμοριστική διάθεση, δεν λείπουν και μυθολογικές μορφές ή σκηνές.

Στο μελανόμορφο ρυθμό στη Ρόδο βρέθηκαν αρκετά κεραμικά αγγεία τα οποία χαρακτηρίζονται για την άριστη καλλιτεχνική ποιότητα και από άποψη κατασκευής είναι από τα καλύτερα της Ανατολικής Ελλάδας. Τέλος βρέθηκαν πολλά ελληνιστικά αγγεία και χρησίμευαν ως τεφροδόχα αγγεία.

Η ονομασία 'ροδίτικα' οφείλεται σε Γάλλους που γύρω στα μέσα του 19ου αιώνα αναζήτησαν και αγόρασαν για λογαριασμό του παρισινού Musée des Arts D(Decoretifs (Cluny) στη Ρόδο και ιδιαιτέρως στη Λίνδο, μεγάλες ποσότητες κεραμικών, κυρίως πιάτων (περίπου 600 κομμάτια, τα αντικείμενα βρίσκονται τώρα στη Rouen, μεγάλο κεραμικό κέντρο της βόρειας Γαλλίας).

Ροδιακή χρυσοχοεία

Η ιστορία του ελληνικού κοσμήματος ανάγεται στα απώτερα χρόνια της προϊστορίας. Αριστουργήματα εξαιρετικής τέχνης και τεχνικής με λεπτότητα έχουν βρεθεί στη Ρόδο και σε άλλα μεγάλα νησιά του Νοτίου Αιγαίου, όπου άνθισε ο Μινωϊκός και Μυκηναϊκός πολιτισμός, αλλά και οι Ροδιακές έξοχες σχολές.

Η αρχή της τέχνης της κατασκευής έργων χρυσού και ασημιού, στη Ρόδο και στα άλλα νησιά της Δωδεκανήσου, θα πρέπει να αναζητηθεί πριν από χιλιάδες χρόνια όταν στους ιστορικούς αρχαίους χρόνους οι κάτοικοι κατασκεύαζαν εντυπωσιακά αντικείμενα τα οποία και σήμερα ακόμα προκαλούν τον θαυμασμό Ελλήνων και ξένων.

Ο ΚΟΛΟΣΣΟΣ ΤΗΣ ΡΟΔΟΥ

Ο Κολοσσός της Ρόδου θεωρείται ως ένα από τα Επτά θαύματα του αρχαίου κόσμου. Ήταν ένα τεράστιο σε διαστάσεις άγαλμα το οποίο απεικόνιζε τον θεό Ήλιο. Ανεγέρθηκε από τον Χάρη τον Λίνδιο μαθητή του Λύσιππου τον 3ο αιώνα π.Χ. Το Άγαλμα της Ελευθερίας που βρίσκεται στη Νέα Υόρκη είχε το ίδιο περίπου μέγεθος με τον **Κολοσσό της Ρόδου**, αν και στηριζόταν σε υψηλότερη βάση. Η όψη του αγάλματος λέγεται ότι διακρινόταν από την είσοδο του λιμένα της Ρόδου.

Εισαγωγή

Σύμφωνα με τον θρύλο, τον 4ο αιώνα π.Χ. ο θεός Ήλιος έσωσε τον λαό της Ρόδου από μία επίμονη πολιορκία του Μακεδόνα στρατηγού Δημητρίου του Πολιορκητή. Ως έκφραση ευγνωμοσύνης προς τον προστάτη τους, οι Ρόδιοι ανήγειραν τον Κολοσσό, ένα γιγαντιαίο μπρούντζινο άγαλμα, που υψωνόταν περίπου 33 μέτρα^[1] πάνω από το μαρμάρινο βάθρο του, δηλαδή ήταν δυόμισι φορές υψηλότερο από το άγαλμα του Δία στην Ολυμπία, το έργο του Φειδία.

Περιγραφή

Ο Κολοσσός, ενσάρκωση του παντεπόπτη και ζωοδότη ήλιου, με την μπρούντζινη επιδερμίδα του να αντανακλά το φως του ήλιου, πρέπει να εντυπωσίαζε τους επισκέπτες ως πειστική εικόνα του θεού. Όπως παρατηρεί ο Φίλων ο Βυζάντιος, ο γλύπτης Χάρης από τη Λίνδο είχε πετύχει το απίστευτο, κάνοντας τον θεό του «πραγματικό θεό». Ο Χάρης είχε δημιουργήσει έναν «δεύτερο Ήλιο, που αντίκριζε τον πρώτο».

Ιστορικό Υπόβαθρο

Οι συνθήκες, όμως, που οδήγησαν στη δημιουργία του Κολοσσού ήταν εξίσου θαυμαστές με το ίδιο το άγαλμα. Το 305 π.Χ., ο Αντίγονος Α΄, που φιλοδοξούσε να κυριαρχήσει στην αυτοκρατορία του νεκρού πλέον Αλέξανδρου, έστειλε τον γιο του Δημήτριο να τιμωρήσει τους Ροδίους, επειδή αρνήθηκαν να εκστρατεύσουν μαζί του κατά του Πτολεμαίου της Αιγύπτου. Οι δύο αντίπαλοι, που κάποτε

ήταν [στρατηγοί](#) του [Αλέξανδρου](#), διεκδικούσαν τον έλεγχο του εμπορίου στο [Αιγαίο πέλαγος](#), στο οποίο διέπρεπαν οι Ρόδιοι.

Ο [Δημήτριος ο Πολιορκητής](#) κατέπλευσε στη [Ρόδο](#) με 200 πολεμικά πλοία, στα οποία επέβαιναν 40.000 στρατιώτες. Οι Ρόδιοι είχαν να αντιπαρατάξουν μόνον 6.000 - 7.000 άνδρες. Με έναν πολιορκητικό πύργο ύψους 46 μέτρων κι επενδυμένο με σιδερένια φύλλα, ο [Δημήτριος](#) σφυροκοπούσε τα τείχη της πόλης. Αν και προκλήθηκαν ρήγματα στα τείχη, οι Ρόδιοι απώθησαν τους πολιορκητές, αναγκάζοντάς τους να συμβιβαστούν. Με το χαρακτηριστικό επιχειρηματικό τους δαιμόνιο, οι Ρόδιοι πούλησαν τον πύργο και τον υπόλοιπο πολεμικό εξοπλισμό αντί ενός υπέρογκου ποσού, το οποίο δίεθσαν για να τιμήσουν τον θεό που τους έσωσε.

Αναπαράσταση

Ο [Χάρης](#), ο γλύπτης και μηχανικός στον οποίο είχε να ανατεθεί ο σχεδιασμός και η κατασκευή του μνημείου του [Ήλιου](#), ήταν μαθητής του γλύπτη [Λύσιππου](#), που ήταν γνωστός για τις ρεαλιστικές προτομές του [Αλέξανδρου](#). Αν και ορισμένοι ιστορικοί υποστηρίζουν ότι ο [Χάρης](#) είχε δώσει στο πρόσωπο του Κολοσσού τα χαρακτηριστικά του [Αλέξανδρου](#), ελάχιστα πράγματα γνωρίζουμε για την ακριβή όψη του αγάλματος, ενώ οι αντικρουόμενες αρχαιολογικές ενδείξεις δυσχεραίνουν τις απόπειρες αναπαράστασης του Κολοσσού. Σε πολλά ελληνικά νομίσματα ο θεός φέρει συμβατικά ηλιακά σύμβολα, όπως στεφάνι από ηλιαχτίδες γύρω από το κεφάλι του, αλλά σε άλλα νομίσματα αυτές οι ηλιαχτίδες απουσιάζουν.

Το 1932 ανακαλύφθηκαν στη [Ρόδο](#) τα θραύσματα ενός αναγλύφου με το πάνω μέρος του σώματος [Ήλιου](#) ή του [Απόλλωνα](#). Το ανάγλυφο αυτό, που συνέβαλε στην αναπαράσταση του Κολοσσού, απεικόνιζε τον στεφανωμένο με ηλιαχτίδες θεό, να σκιάζει με το δεξί του χέρι τα μάτια και να ακουμπά το αριστερό χέρι στο ισχίο. Άλλοι επιστήμονες πιστεύουν ότι ο θεός κρατούσε στο δεξί του χέρι πυρσό. Σε αυτή τη σύλληψη στηρίχτηκε και η στάση του [Αγάλματος της Ελευθερίας](#). Τελικά, το μαρμάρινο ανάγλυφο απεικόνιζε έναν αθλητή που αυτοστεφανώνεται.

Εξίσου αντικρουόμενες είναι οι απόψεις για το κάτω μέρος του σώματος του θεού. Ο θεός [Ήλιος](#) πιθανότατα ήταν ολόγυμνος. Όμως, το τεράστιο βάρος του αγάλματος μεταβιβαζόταν μόνο στους λεπτούς του αστραγάλους; Το [Άγαλμα της Ελευθερίας](#), που στήθηκε στο λιμάνι της [Νέας Υόρκης](#) στα τέλη του [19ου αιώνα](#), είναι τυλιγμένο σε πλούσιες πτυχώσεις, που κρύβουν το κάτω μέρος του σώματος και βοηθούν στην ομαλή κατανομή του βάρους του

ογκώδους κορμού. Μήπως ο Κολοσσός της Ρόδου υποστηριζόταν από ένα μανδύα, που κρεμόταν από τον ώμο ή το μπράτσο του;

Ωστόσο, οι ειδικοί συμφωνούν ότι ο [Χάρης](#) δεν επιχείρησε να φιλοτεχνήσει ένα άγαλμα με τα πόδια σε διάσταση. ώστε τα πλοία να περνούν ανάμεσα στα σκέλη του, όπως υπέθεσαν καλλιτέχνες της [Αναγέννησης](#). Αν συνέβαινε κάτι τέτοιο, ο [Ήλιος](#) θα είχε άχαρη στάση, καθώς τα άκρα των ποδιών του θα πρέπει να απείχαν τουλάχιστον 100 μέτρα το ένα από το άλλο· ούτε οι ιδιοφυείς μηχανικοί των [ελληνιστικών χρόνων](#) δεν θα μπορούσαν να επιλύσουν τέτοιο πρόβλημα.

Κατασκευή

Το βάθρο του αγάλματος ήταν από λευκό μάρμαρο. Το ότι τα πόδια του Κολοσσού ήταν ενωμένα, σήμαινε ότι ο [Χάρης](#) έπρεπε να δώσει λύσεις σε αρκετά τεχνικά προβλήματα. Μετά την αγκύρωση των πελμάτων του αγάλματος στο βάθρο ύψους 12 μέτρων, ο Χάρης κατασκεύασε έναν τεράστιο σκελετό από πέτρινα υποστυλώματα και σιδερένιες ράβδους, πάνω στον οποίο προσαρμόστηκαν χυτά μπρούντζινα φύλλα. Η γιγαντιαία μορφή, που ολοκληρώθηκε σε 12 χρόνια, καλύφθηκε με μπρούντζινη επένδυση. Όταν απομακρύνθηκε ο βοηθητικός τεχνητός γήλοφος που περιέβαλλε το άγαλμα, και ο [Ήλιος](#) αποκαλύφθηκε στους κατοίκους της [Ρόδου](#), ο [Χάρης](#) πρέπει να άφησε ένα στεναγμό ανακούφισης. Είχε επίσης πάρει αποτελεσματικά μέτρα κατά του κινδύνου των ισχυρών ανέμων, που θα μαστίγωναν την εύθραυστη κατασκευή.

Ο [Φίλων ο Βυζάντιος](#) αναφέρει ότι χρησιμοποιήθηκαν 15 τόνοι από μπρούντζο και 9 τόνοι σιδήρου. Υπολογίζεται, όμως, ότι οι αληθινές ποσότητες ήταν πολύ μεγαλύτερες. Λαμβάνοντας υπ' όψιν ότι το [Άγαλμα της Ελευθερίας](#) στην [Νέα Υόρκη](#) έχει το ίδιο περίπου μέγεθος και βάρος 225 τόνους, ο Κολοσσός πρέπει να είχε ανάλογο βάρος.

Καταστροφή

Το άγαλμα ήταν μια ευφυής «διαφήμιση» της πόλης που το ανήγειρε, απτή απόδειξη του πλούτου και της τεχνολογίας της. Δυστυχώς, όμως, γύρω στο [226 π.Χ.](#), μόλις 60 χρόνια μετά τα αποκαλυπτήρια, ο Κολοσσός κατέρρευσε, καθώς τα γόνατά του τσακίστηκαν από ένα σεισμό.^[2] Πέφτοντας

λέγεται ότι γκρέμισε 30 σπίτια. Χρησμός μαντείου λέει σχετικά με την πιθανή επανατοποθέτησή του «μην κίνει τα κείμενα» και ο Κολοσσός δεν στάθηκε ποτέ πια όρθιος.

Παρά την ολέθρια πτώση του, το άγαλμα δεν έπαψε να συγκαταλέγεται στα [μεγάλα θαύματα του κόσμου](#). Το μπρούντζινο σώμα του βρισκόταν ήδη πάνω από εκατό χρόνια σωριασμένο στο έδαφος, σαν [Τιάνας](#) που τον γκρέμισαν από τον ουρανό, όταν ο [Αντίπατρος της Σιδώνας](#), συγγραφέας ελληνοφοινικικής καταγωγής, συμπεριέλαβε τον Κολοσσό στον κατάλογό του με τα [επτά θαύματα](#). Ο [Πλίνιος ο Πρεσβύτερος](#) ανέφερε χαρακτηριστικά: «...ακόμα και σωριασμένο στο έδαφος, παραμένει ένα θαύμα. Λίγοι άνθρωποι μπορούν να αγκαλιάσουν με τα μπράτσα τους τον αντίχειρα αυτής της μορφής, που τα δάχτυλά της είναι μεγαλύτερα από τα περισσότερα αγάλματα».

Το [654 μ.Χ.](#), 900 χρόνια μετά την κατάρρευση του Κολοσσού, οι [Σαρακηνοί](#) λεηλάτησαν τη [Ρόδο](#) και πούλησαν τον τεμαχισμένο [Ήλιο](#) ως μέταλλο. Λέγεται ότι ο αγοραστής χρησιμοποίησε 900 καμήλες για τη μεταφορά των θραυσμάτων στη [Συρία](#). Έτσι το είδωλο του θεού που κάποτε έσωσε την πόλη από την ξένη εισβολή είχε μια μοίρα ανάλογη με εκείνη της πολιορκητικής μηχανής του [Δημητρίου](#), που με την πώλησή της χρηματοδοτήθηκε η ανέγερση του Κολοσσού. Το γιγαντιαίο άγαλμα του [Χάρη](#) ήταν ένα θαύμα, που ταυτίστηκε με το μεγαλείο αλλά και τη ματαιότητα της ανθρώπινης φιλοδοξίας.

Επίλογος

Ο Κολοσσός της Ρόδου δεν ήταν μόνο ένα έργο απaráμιλλης τέχνης και αισθητικής. Χτίστηκε ως ευγνωμοσύνη προς τον Θεό [Ήλιο](#), προστάτη του νησιού, και συμβόλιζε την ελευθερία και ανεξαρτησία των Ροδίων. Παρ'όλο που το έργο καταστράφηκε 60 μόλις χρόνια μετά την κατασκευή του, η φήμη του πέρασε τα όρια της [Ελλάδας](#), και έμεινε στην ιστορία ως ένα από τα [επτά θαύματα του αρχαίου κόσμου](#). Ως εκ τούτου, μέχρι σήμερα η λέξη «Κολοσσιαίο» σημαίνει στα [Ελληνικά](#) ένα εντυπωσιακό, μεγάλο σε μέγεθος, έργο και έχει υπεισέλθει με την ίδια σημασία σε όλες τις Λατινογενείς γλώσσες. Έτσι, το [θέατρο](#) της Αρχαίας [Ρώμης](#) ([80 π.Χ.](#)), λόγω του μεγέθους του και της μεγαλοπρέπειάς του, ονομάστηκε [Κολοσσαίο](#)(Colosseum).

Εν κατακλείδι, η τεχνική του αγάλματος ενέπνευσε πολλούς καλλιτέχνες ανά τους αιώνες. Στην είσοδο του [Κολοσσαίου](#) δέσποζε ένα άγαλμα (με εμφανή επιρροή κι ομοιότητα με τον Κολοσσό της Ρόδου), το οποίο μετά τον θάνατο του Νέρωνα αφιερώθηκε στον θεό [Ήλιο](#). Χιλιετίες αργότερα, ο Γάλλος

γλύπτης [Φρεντερίκ Ωγκύστ Μπαρτολντί](#) (Frédéric Auguste Bartholdi) στην προσπάθεια του να αποτυπώσει με σύγχρονα μέσα το μέγεθος, την τεχνική αλλά και τον συμβολισμό του Κολοσσού της Ρόδου, έφτιαξε το [Άγαλμα της Ελευθερίας](#), το οποίο θεωρείται ένα σύγχρονο θαύμα μοναδικής τέχνης.

Νέοι Ευρωπαίοι επιστήμονες θέλουν να
ξαναχτίσουν τον Κολοσσό της Ρόδου

Ο Κολοσσός υπήρξε ένα γιγάντιο
άγαλμα

ΨΗΦΙΔΩΤΑ ΣΤΗ ΡΟΔΟ

ΡΩΜΑΙΟΚΡΑΤΙΑ

Η ανεξαρτησία της πόλης τερματίστηκε το 164 π.Χ., όταν η Ρόδος έγινε επαρχία της [Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας](#). Ωστόσο, μέχρι τον 1ο αιώνα μ.Χ., η Ρόδος διατήρησε σε μεγάλο βαθμό το μεγαλείο της και εξελίχθηκε σε ένα από τα σημαντικότερα κέντρα γνώσης, επιστήμης και τέχνης.

Πέρα από τις γραπτές πηγές που διασώζονται έως τις μέρες μας, οι αρχαιολογικές ανασκαφές που συνεχίζονται ακόμη δίνουν μια ξεκάθαρη εικόνα του πολιτισμού που άκμασε την περίοδο αυτή.

Προτίμηση στα καμπυλόγραμμα αρχιτεκτονικά στοιχεία [-αψίδα](#), [καμάρα](#), [σφαιρικός θόλος](#)- σε αντίθεση με την ελληνική αρχιτεκτονική που χρησιμοποίησε τις ευθείες και σπάνια τις καμπύλες για την κατασκευή των μνημείων. Αυτή η προτίμηση διευκολύνθηκε ιδιαίτερα από τα νέα οικοδομικά υλικά που χρησιμοποίησαν, ενώ παλαιότερα τέτοιες μορφές ήταν πολύ πιο δύσκολο να σχηματιστούν.

ψηφιδωτό με παράσταση θεατρικού προσωπείου (2ος αι. π.Χ.) από τη Ρόδο. Το θεατρικό είδος της κωμωδίας αναπτύχθηκε ιδιαίτερα στους ελληνοιστικούς χρόνους.

Ο Βελλεροφόντης φονεύει την Χίμαιρα. Ψηφιδωτό με βότσαλα. 4ος αι. π.Χ. Αρχαιολογικό Μουσείο Ρόδου.

Η αρχαιολογική έρευνα της Ρόδου

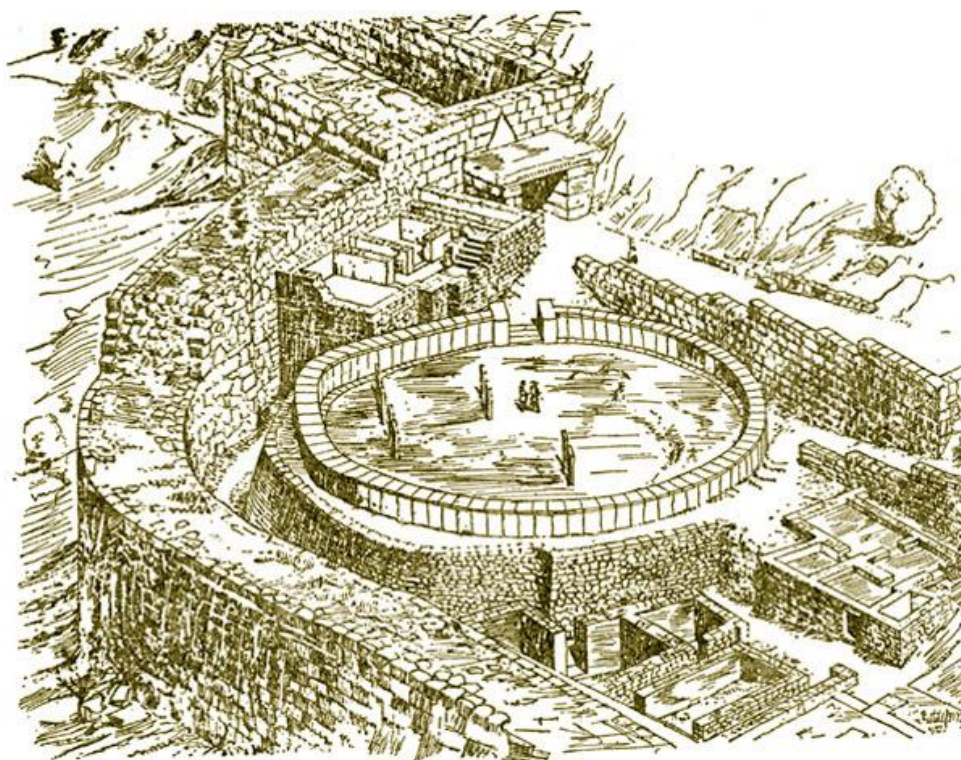
Οι πρώτες ανασκαφές στο νησί της Ρόδου πραγματοποιήθηκαν από τον Αλσατό ζωγράφο και φωτογράφο A. Salzmann και τον υποπρόξενο της Μ. Βρετανίας στη Ρόδο Alfred Biliotti από το 1859 έως το 1968. Επικεντρώθηκαν στην Κάμιρο, όπου αποκαλύφθηκε ο αποθέτης του ιερού της Αθηνάς και πολυάριθμοι τάφοι. Κύριος στόχος τους ήταν ο εμπλουτισμός των μεγάλων ευρωπαϊκών μουσείων με ελληνικές αρχαιότητες, γι' αυτό και τα περισσότερα ευρήματα που αποκαλύφθηκαν βρίσκονται στο Βρετανικό Μουσείο και στο Μουσείο του Λούβρου. Αναφορά στην ενότητα αυτή θα αποτελέσουν το ρυτό με το χταπόδι, ένα από τα μυκηναϊκά αγγεία που ήρθαν για πρώτη φορά στο φως, δέκα χρόνια πριν την ανακάλυψη των Μυκηνών από τον Η. Schliemann, ο τάφος Α και δύο περίτεχνα κοσμήματα από τον λεγόμενο τάφο των κοσμημάτων.

Τις γαλλο-βρετανικές ανασκαφές του 19ου αι. διαδέχθηκαν στις αρχές του 20ου αι. οι ανασκαφές των Δανών, οι πρώτες επιστημονικού χαρακτήρα ανασκαφές που πραγματοποιήθηκαν στη Ρόδο. Οι Δανοί έστρεψαν το ενδιαφέρον τους σε ένα από τα μεγάλα ιερά της Ρόδου, το ιερό της Αθηνάς στη Λίνδο, ενώ μικρότερης κλίμακας ανασκαφές πραγματοποίησαν στο γεωμετρικό νεκροταφείο στη θέση Εξοχή της Λάρδου και στον αρχαϊκό οικισμό της Βρουλιάς, στο νότιο άκρο του νησιού. Τα ευρήματα των δανέζικων ανασκαφών μοιράστηκαν ανάμεσα στο Μουσείο της Κοπεγχάγης και το Μουσείο της Κωνσταντινούπολης.

Αμέσως μετά την έναρξη της Ιταλοκρατίας στα Δωδεκάνησα (1912) άρχισαν οι ιταλικές ανασκαφές. Έφεραν στο φως μεταξύ άλλων την αρχαία πόλη της Καμίρου, τα μυκηναϊκά και αρχαϊκά νεκροταφεία της Ιαλυσού, την ακρόπολη, της ελληνιστικής πόλης της Ρόδου, που ιδρύθηκε μετά από συνένωση των τριών πόλεων-κρατών της Ρόδου σε ενιαίο κράτος το 408 π.Χ. Τις ιταλικές ανασκαφές ακολούθησαν εκτεταμένες αναστηλώσεις στη Λίνδο και στην Κάμιρο, αλλά και στη μεσαιωνική πόλη της Ρόδου. Τα ευρήματα των Ιταλικών ανασκαφών παρέμειναν στη Ρόδο και είναι σήμερα εκτεθειμένα στο Μουσείο της Ρόδου.

Μολονότι οι ανασκαφές είχαν σωστικό χαρακτήρα και γίνονταν με εντατικούς ρυθμούς, έφεραν στο φως νέα, πολύ σημαντικά στοιχεία για την ιστορία του νησιού. Τις ελληνικές ανασκαφές θα αντιπροσωπεύσει ταφικό σύνολο από το νεκροταφείο στην παραλία της Αγίας Αγάθης, που εντοπίστηκε πριν λίγα χρόνια και έχει ιδιαίτερη αρχαιολογική σημασία, καθώς επιμήκυνε τα μέχρι

τώρα γνωστά όρια του μυκηναϊκού πολιτισμού στη Ρόδο έως το άμισό του 11ου αι. π.Χ.

Όπως αποδεικνύουν τα ευρήματα, οι ηγεμόνες των Μυκηνών ήταν ισχυροί και συμμετείχαν σε ένα πολύπλοκο δίκτυο εμπορικών συναλλαγών με τις χώρες της Μεσογείου.

ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΜΥΚΗΝΑΪΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ

- **Η αρχαία Κάμιρος**

Ήταν η μικρότερη από τις τρεις ισχυρές πόλεις του νησιού πριν από την ίδρυση της Ρόδου. Ο μύθος λέει ότι η πόλη ιδρύθηκε από τον Κάμιρο, γιο του Κέρκαφου και εγγονό του Ηλίου. Τα πρώτα ίχνη κατοίκησης στην ευρύτερη περιοχή ανάγονται στη μυκηναϊκή εποχή. Μετά το 408 π.Χ. (έτος ίδρυσης της Ρόδου) η Κάμιρος άρχισε να παρακμάζει και εξαφανίστηκε οριστικά το 2ο μ. Χ. αιώνα, πιθανώς εξαιτίας του σεισμού του 155 μ.Χ. Στην τουρκοκρατία, εκεί όπου σήμερα βρίσκεται ο αρχαιολογικός χώρος, υπήρχαν μόνο χωράφια. Η τοποθεσία ωστόσο λεγόταν Κάμπιρος, τοπωνύμιο που υποψίασε Άγγλους και Γάλλους αρχαιολόγους, οι οποίοι ξεκίνησαν τις έρευνες. Πράγματι μετά τις ανασκαφές, που άρχισαν το 1852 και ολοκληρώθηκαν το 1864, μια από τις πιο χαρακτηριστικές πόλεις της

ελληνιστικής περιόδου ξαναβγήκε στο φως. Η πόλη είχε κτιστεί μετά τον σεισμό του 226 π.Χ., πάνω στα ερείπια αρχαιότερου οικισμού.

Σώζονται οι δρόμοι, δημόσια κτίρια, ναοί και πολλές ιδιωτικές οικίες. Διέθετε άριστο σύστημα ύδρευσης, κρήνες, δεξαμενές και δημόσια λουτρά. Στο ψηλότερο σημείο του αρχαιολογικού χώρου βρίσκεται η ακρόπολη της Καμίρου.

Μεταξύ άλλων, στις ανασκαφές βρέθηκαν πήλινα αγγεία και πιάτα. Ένα από αυτά, το «πιάτο της Καμίρου», με ένα μεγάλο ψάρι ζωγραφισμένο στο κέντρο του, εκτίθεται στο Λούβρο. Από τα λοιπά ευρήματα, άλλα βρίσκονται στο Βρετανικό Μουσείο και άλλα, όπως η στήλη της Κριτούς και της Τιμαρίστας, στο Αρχαιολογικό μουσείο της Ρόδου. Εδώ βρέθηκαν τα θεμέλια ναού της Αθηνάς Καμιράδος και μια μεγάλη δωρική στοά. Ανακαλύφθηκε επίσης ένα μωσαϊκό με χοχλάκια (βότσαλα), κάτι που αποδεικνύει πόσο παλιά είναι η τέχνη αυτή, που επιβιώνει στη Ρόδο μέχρι σήμερα.

Στην πόλη σήμερα διασώζεται η ακρόπολή της καθώς και βυζαντινά αλλά και φραγκικά φρούρια.

Η Κάμιρος, μαζί με τη Λίνδο και την Ιαλυσό, ήταν μία από τις τρεις πόλεις-κράτη, τις οποίες, σύμφωνα με τον Όμηρο, ίδρυσαν οι Δωριείς που εγκαταστάθηκαν στη Ρόδο. Στην Κάμιρο ανήκε το δυτικό και κεντρικό τμήμα του νησιού. Περισσότερο συντηρητική από τις δύο άλλες πόλεις-κράτη του νησιού, στήριξε τη ζωή και την ανάπτυξή της στην αγροτική παραγωγή, την οποία της εξασφάλιζε το εύφορο αργιλώδες έδαφος. Στο έδαφός της αναφέρεται και ο Όμηρος αποκαλώντας την αργινόνετα(λευκή).

Τα παλαιότερα έως σήμερα γνωστά ίχνη κατοίκησης στην ευρύτερη περιοχή της Καμίρου, την Καμιρίδα, ανάγονται στους μυκηναϊκούς χρόνους και προέρχονται από νεκροταφείο θαλαμοειδών τάφων στο χωριό Καλαβάρδα, λίγα χιλιόμετρα βορειοανατολικά της Καμίρου (Ύστερη Εποχή το Χαλκού I, II, IIIA2- III C1=1370-1070π.Χ.).

Αρχαιολογικές μαρτυρίες για την κατοίκηση στην περιοχή εμφανίζονται και πάλι από την Ύστερη Πρωτογεωμετρική εποχή (900-850 π.Χ.) στο νεκροταφείο στη θέση Πατέλλες, βορειοανατολικά της πόλης της Καμίρου, ενώ κεραμική της ίδιας περιόδου έχει βρεθεί και στον αποθέτη του ιερού της Αθηνάς στην ακρόπολη.

Κατά τη διάρκεια της Γεωμετρικής περιόδου (850-680 π.Χ.), νεκροταφεία εμφανίζονται σε δύο ακόμη θέσεις γύρω από τον αρχαιολογικό χώρο, στου Παπά τις Λούρες, νότια και κοντά στην ακρόπολη, και στο Κεχράκι.

Πολυάριθμα ευρήματα προέρχονται επίσης από τον αποθέτη του ναού της Αθηνάς, που πιστοποιούν την ύπαρξη οικισμού και ιερού ήδη από την περίοδο αυτή.

Η Αρχαϊκή εποχή (680-480 π.Χ.) υπήρξε για την Κάμιρο, όπως και για τις άλλες πόλεις-κράτη του νησιού, περίοδος ακμής. Νέα νεκροταφεία κάνουν την εμφάνισή τους, από τα οποία τα σημαντικότερα, τόσο αυτή την περίοδο όσο και την κλασική, είναι τα Φικέλλουρα και το Μακρύ Λαγγόνι. Τα Φικέλλουρα δάνεισαν το όνομά τους σε μία χαρακτηριστική κατηγορία της ελληνιστικής κεραμικής, ενώ στο Μακρύ Λαγγόνι βρέθηκε ένα από τα σημαντικότερα έργα της ροδιακής πλαστικής των ελληνιστικών χρόνων, η στήλη της Κριτούς και Τιμαρίστας. Τα ευρήματα από τα νεκροταφεία και από τον αποθέτη της Αθηνάς μαρτυρούν ζωηρές εμπορικές σχέσεις της Καμίρου με την κυρίως Ελλάδα, τη Μικρά Ασία και τη Νοτιοανατολική Μεσόγειο, ενώ ακμαία, εκτός από την αγροτική παραγωγή, πρέπει να ήταν και η βιοτεχνική δραστηριότητα (ελεφαντόδοντο, χρυσοχοΐα, φαγεντιανή, μεταλλοτεχνία κ.α.). Κατά τον 6ο αι. π.Χ. η Κάμιρος, όπως και οι δύο άλλες πόλεις-κράτη, κόβει δικό της νόμισμα με σύμβολο το φύλλο συκής, ένα από τα αγροτικά της προϊόντα.

Κατά την αρχαϊκή περίοδο (μετά τα μέσα του 6ου αι. π.Χ.) πρέπει να οικοδομήθηκε στην ακρόπολη ο πρώτος ναός της Αθηνάς και ταυτόχρονα με αυτόν μεγάλη δεξαμενή, καθώς και ο λεγόμενος ναός Α, σε μικρή απόσταση βόρεια του αρχαιολογικού χώρου.

Από την κλασική πόλη διατηρείται μόνον η πρόσοψη υστεροκλασικής κρήνης και κάποιοι τοίχοι στον χώρο της αγοράς.

Στους κλασικούς χρόνους, η Κάμιρος, όπως και οι δύο άλλες πόλεις-κράτη του νησιού, συμμετέχει στην Α΄ Αθηναϊκή Συμμαχία. Το 412 π.Χ., κατά τη διάρκεια του Πελοποννησιακού πολέμου (431-404 π.Χ.), αποβιβάζεται στις ακτές της, μαζί με τον Σπαρτιατικό στόλο, ο Ιαλύσιος Δωριεύς, υιός του περίφημου ολυμπιονίκη Διαγόρα, και πείθει του Ροδίου να ενωθούν σε ενιαίο κράτος. Στη νέα πρωτεύουσα του ροδιακού κράτους, την πόλη της Ρόδου, η οποία θα ιδρυθεί το 411 π.Χ. με συνοικισμό κατοίκων και από τις τρεις παλαιές πόλεις-κράτη, θα μεταφερθεί στο εξής το κέντρο της πολιτικής, οικονομικής και πολιτιστικής ζωής. Οι παλαιές πόλεις ωστόσο δεν έπαψαν να κατοικούνται, όπως έδειξε το παράδειγμα της Καμίρου, η οποία ανοικοδομήθηκε σε ευρεία έκταση μετά το μεγάλο σεισμό του 227/6 π.Χ. Επισκευές, κυρίως στην αγορά και στις οικίες, έγιναν και μετά το δεύτερο σεισμό γύρω στα μέσα του 2ου αι. μ.Χ., ενώ τα νεώτερα κτηριακά λείψανα χρονολογούνται στην ύστερη αρχαιότητα.

Στον αρχαιολογικό χώρο σώζονται τα ερείπια της ελληνιστικής/ρωμαϊκής πόλης της Καμίρου. Ήρθαν στο φως σε ανασκαφές του 19ου αι. και κυρίως κατά την περίοδο της Ιταλοκρατίας (1912--1943).

Τα ελληνιστικά ερείπια της Καμίρου Σκάλας που φανερώνουν μόνο τον πολιτισμό και την ιστορία του τόπου μας, ανακαλύφθηκαν έπειτα από τις ανασκαφές του 1929 και άλλες ανασκαφές που έγιναν κατά της περίοδο της ιταλοκρατίας. Παρόλα αυτά οι πρώτες ανασκαφές στο χώρο έγιναν την περίοδο 1852-1864 από τους Biliotti και Salzmann. Τα ερείπια χρονολογούνται στον 3ο αι. π.χ, και από αυτά στον αρχαιολογικό χώρο μπορεί να διακρίνει κανείς ελάχιστα, όπως την αρχαία αγορά, ένα δωρικό ναό και αρκετές αψίδες.. καθώς πολλά από τα ευρήματα μεταφέρθηκαν στο μουσείο του Λούβρου, στο Βρετανικό Μουσείο και το Αρχαιολογικό μουσείο της Ρόδου.

Η Κάμιρος είναι η μία από τις πόλεις –κράτη που δημιουργήθηκε από τους Δωριείς και τον 5ο αι. π.χ. ενώθηκε μαζί με τη Λίνδο και την Ιαλυσό κι έτσι ιδρύθηκε η Ρόδος. Συχνά αναφέρεται ως «Πομπηία της Ελλάδας», καθώς δεν είναι γνωστά τα αίτια ερήμωσης και εγκατάλειψης της πόλης. Πάντως η πόλη της Καμίρου, επεκτεινόταν αρκετά στην ευρύτερη περιοχή , πέρα από την υποφαινόμενη έκταση που έχει ανακαλυφθεί.

Και η Αρχαία Κάμιρος

- **Αρχαία Ιαλυσός**

Δίπλα στην πόλη της Ιαλυσού έχουν βρεθεί τα ερείπια της αρχαίας Ιαλυσού που θεωρείται η αρχαιότερη πόλη του νησιού της Ρόδου. Εκτιμάται πως κτίστηκε γύρω στο 1.500 π.Χ. Από την αρχαία Ιαλυσό καταγόταν και ο διάσημος αρχαίος Ρόδιος ολυμπιονίκης ο [Διαγόρας](#). Η αρχαία Ιαλυσός παρήκμασε μετά την ανάπτυξη της αρχαίας Ρόδου, από τον 4ο αιώνα π.Χ.

Αρχαιολογικός χώρος Ιαλυσού

ΦΙΛΕΡΗΜΟΣ

Η Φιλήρημος είναι μια περιοχή με πλούσια αρχαιολογικά ευρήματα. Τα ευρήματα αυτά χρονολογούνται από τη Μινωική και Μυκηναϊκή περίοδο τα οποία βρίσκονται στο μουσείο της Ρόδου. Στο σημείο σώζεται ακόμα και σήμερα ο σταυρός που χρονολογείται από τον 5ο αιώνα μ.Χ.

Η ΑΡΧΑΙΑ ΛΙΝΔΟΣ

Τα ιστορικά ευρήματα της Λίνδου δείχνουν ότι η περιοχή κατοικείται από τη νεολιθική εποχή.

Η αρχαία ακρόπολη της Λίνδου

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ ΣΤΗΝ ΙΑΛΥΣΟ

Ο ναός της Αθηνάς Πολιάδος

Ένα από τα σημαντικότερα μνημεία στον αρχαιολογικό χώρο είναι ο ναός της Αθηνάς Πολιάδος. Πρόκειται για έναν Δωρικό αμφιπρόστυλο ναό, δηλαδή με στοά στην πρόσοψη με τέσσερις κίονες και στην πίσω όψη, επίσης στοά με έξι κίονες. Ο ναός έχει πρόδομο, σηκό, όπου σώζεται η βάση του λατρευτικού αγάλματος της θεάς και οπισθόδομο. Στο εσωτερικό του σηκού ξεχωρίζουν μερικοί σπόνδυλοι κίωνων με μικρή διάμετρο που εικάζεται ότι ανήκαν στην εσωτερική κιονοστοιχία των Ελληνιστικών χρόνων (3ος και 2ος π.Χ. αιώνας). Στη δυτική πλευρά του ναού διακρίνονται κάποια λαξεύματα στον βράχο που θεωρείται ότι χρησίμευαν για λατρευτικούς σκοπούς, ή για την τοποθέτηση αφιερωμάτων των πιστών.

Ο λαμπρός ναός των Ελληνιστικών χρόνων κτίστηκε στη θέση παλαιότερου ναού της κλασικής εποχής, ίσως και παλιότερου. Έχει βρεθεί στο χώρο του ναού δάπεδο του 5ου π.Χ. αιώνα, ενώ στον γειτονικό αποθήκη της δυτικής πλευράς βρέθηκε κεραμική που χρονολογείται από τον 9ο έως τον 5ο π.Χ. αιώνα. Επίσης, σε επιγραφές που ανάγονται στον 3ο και τον 2ο π.Χ. αιώνα τεκμηριώνεται και η λατρεία του Διός Πολιέως.

Η Δωρική κρήνη

Πρόκειται για ολόκληρο σύστημα ύδρευσης του χώρου. Από την κορυφή του λόφου που υπήρχε αρχαία πηγή έφερναν νερό σε μια κλειστή στέρνα λαξεμένη στον βράχο και κλεισμένη από την τέταρτη πλευρά με πώρινο ισοδομικό τοίχο σχήματος «Π». Λεοντοκεφαλές που στην πραγματικότητα είναι απορροές που διοχέτευαν το νερό από την κλειστή στέρνα σε μια εξωτερική ανοικτή δεξαμενή, που φρασσόταν από έξι πεσσούς με θωράκια ενδιάμεσα. Εν συνεχεία, το νερό πήγαινε με κατάλληλες σωληνώσεις στην Στοά με τους έξι δωρικούς κίονες που σχηματίζουν την πρόσοψη της Κρήνης (4ος π.Χ. αιώνας). Σε κάποιον από τους πεσσούς είχε γραφεί «ιερός νόμος», που με τις απαγορεύσεις του προστάτευε το νερό και εξασφάλιζε την λειτουργία της κρήνης.

Κινητά αρχαία στην Ιαλυσό

Πολλά αρχαία κινητά αντικείμενα από μάρμαρα, χαλκό και πηλό έχουν βρεθεί στην Ιαλυσό και βρίσκονται σε διάφορα μουσεία του κόσμου, όπως στο Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ ΣΤΗΝ ΚΑΜΙΡΟ

Η Κάμιρος ήταν μια από τις τρεις μεγάλες αρχαίες πόλεις της Ρόδου και έφθασε σε μεγάλη ακμή τον 6ο και 5ο π.Χ. αιώνα, χάρη στην αναπτυσσόμενη αγροτική της οικονομία.

Τα ερείπια της πόλης και της γειτονικής νεκρόπολης ανακαλύφθηκαν το 1859 σε κατάφυτη περιοχή. Τα μεγαλοπρεπή δημόσια κτίρια, η Αγορά, οι ναοί, οι ιδιωτικές κατοικίες και η Ακρόπολη στην κορυφή του λόφου, μαρτυρούν τη λαμπρότητα και τον πλούτο της αρχαίας Καμίρου.

Μετά το 408 π.Χ. , όταν ιδρύθηκε η πόλη της Ρόδου, η Κάμιρος παρακμάζει, αλλά εξακολουθεί να κατοικείται έως την εποχή του αυτοκράτορα Ιουστινιανού. Εδώ γεννήθηκαν οι σπουδαίοι ποιητές Πείσανδρος και Αναξανδρίδης. Είναι ιδιαίτερα σημαντικός αρχαιολογικός χώρος, αφού ο αρχαίος οικισμός σώζεται σε εξαιρετικά καλή κατάσταση.

Στην ακρόπολη της Καμίρου βρέθηκαν τα ερείπια του Περιβόλου και του περίπτερου ναού της θεάς Αθηνάς της Καμιράδας. Διασώθηκε το αποχετευτικό σύστημα της πόλης και μια μεγάλη δεξαμενή νερού. Η Κάμιρος ήταν χτισμένη κλιμακωτά.

Τα σπίτια ανήκουν στην υστεροελληνιστική και στη ρωμαϊκή εποχή. Σημαντικά ευρήματα από την περιοχή κοσμούν σήμερα τις συλλογές του Βρετανικού Μουσείου και του Λούβρου, ενώ ελάχιστα μόνον βρίσκονται στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Ρόδου, όπως η περίφημη επιτύμβια στήλη της Κριτούς και Τιμαρίστας - τέλος 5ου αιώνα π.Χ.

Στην Ακρόπολη του χώρου πολλά ευρήματα που χρονολογούνται στους Γεωμετρικούς χρόνους επιβεβαιώνουν την ύπαρξη ναού της θεάς Αθηνάς, την οποία οι νέοι κάτοικοι και κατακτητές του νησιού Δωριείς λατρεύουν εδώ. Οι αλληπάλληλοι σεισμοί προκάλεσαν πολλές καταστροφές στα μνημεία. Ο μεγάλος σεισμός του 226 π.Χ. κατάστρεψε ολοκληρωτικά την πόλη των κλασικών χρόνων και τον ναό της Αθηνάς της Καμιράδας. Αμέσως μετά, οικοδομείται σύμφωνα με το Ιπποδάμειο πολεοδομικό σύστημα η περίφημη πόλη των Ελληνιστικών χρόνων που λειτουργεί σε τρία επίπεδα. Πάνω - πάνω, στην κορυφή του λόφου, δεσπόζει η Ακρόπολη, ο ναός της θεάς Αθηνάς και η Στοά. Ο οικισμός εκτείνεται στο μεσαίο άνδηρο και ακόμα χαμηλότερα, στο πρώτο επίπεδο, βρίσκονται ο ελληνιστικός ναός, η αγορά της πόλης, ο περίβολος των βωμών και η δωρική κρήνη. Ολόκληρος ο χώρος κοσμείται με πολλά αναθήματα των πιστών, στήλες και εξέδρες με αγάλματα θεών και ηρώων. Νέος μεγάλος σεισμός προκαλεί το 142 π.Χ. νέα μεγάλη καταστροφή της πόλης.

Οι πρώτες ανασκαφές ανάγονται ήδη στα μέσα του 19ου αιώνα και πραγματοποιήθηκαν από τους Ιταλούς αρχαιολόγους Μπιλιόττι και Σάλτζμαν (1852-1864). Κατά τη διάρκεια της Ιταλοκρατίας και συγκεκριμένα το 1928 συνεχίστηκαν οι αρχαιολογικές έρευνες υπό την εποπτεία της Ιταλικής αρχαιολογικής σχολής. Οι ανασκαφές ήταν συστηματικές και συνοδεύτηκαν από εκτεταμένες αναστηλώσεις των μνημείων του χώρου. Οι εργασίες συνεχίστηκαν μέχρι το τέλος της Ιταλικής κατοχής το 1943.

Τα σημαντικότερα μνημεία του οικισμού της αρχαίας Καμίρου είναι τα παρακάτω:

Η Ακρόπολη στην κορυφή του λόφου και ο ναός της Αθηνάς Καμιράδας. Ο δωρικός ναός των Ελληνιστικών χρόνων είναι τετράστυλος και περίπτερος με στοές και στις τέσσερις πλευρές του που ορίζονταν εξωτερικά από κίονες. Κτίστηκε στα ερείπια του προηγούμενου κλασικού ναού που καταστράφηκε στον μεγάλο σεισμό του 226 π.Χ. του οποίου σώζεται η θεμελίωση.

Η Αγορά, μια τετράπλευρη μεγάλη πλατεία μπροστά από την κρήνη χρησίμευε για την συγκέντρωση των πολιτών στις θρησκευτικές τελετές και είχε τρεις βαθμίδες στις δυο πλευρές της (ανατολική και νότια). Αργότερα κατασκευάστηκαν τοίχοι που έκλειναν τις άλλες δυο πλευρές της (βόρεια και δυτική πλευρά) και είχαν πόρτες από τις οποίες περνούσαν οι πιστοί. Ο βόρειος τοίχος ήταν κοσμημένος με ημικίονες και στην γωνία ανάμεσα στη νότια και την ανατολική πλευρά υπήρχε ένα ανάθημα. Τα βάθρα με τις επιγραφές στις βαθμίδες της ανατολικής πλευράς είναι αποτέλεσμα των αναστηλωτικών εργασιών των Ιταλών αρχαιολόγων. Στη δυτική πλευρά ανάμεσα σε διάφορα αναθήματα είναι το ανάθημα του Παναιτίου με την ενδιαφέρουσα επιγραφή «ΘΕΟΙΣ ΠΑΣΙ». Πίσω από την είσοδο της βόρειας πλευράς της αγοράς υπάρχουν δυο ημιτελή ενεπίγραφα αναθήματα που

παριστάνουν ταύρους, όσο φυσικά μας επιτρέπει να διακρίνουμε το ημιτελές της κατασκευής.

Ο Περίβολος με τους βωμούς

Ο Περίβολος στην βορειοανατολική πλευρά του πρώτου ανδρήρου, κατά μήκος ενός τοίχου που στηρίζει τις επιχώσεις του επόμενου επιπέδου, περιλαμβάνει ενεπίγραφους βωμούς που είναι τοποθετημένοι σε δυο επίπεδα και είναι αφιερωμένοι στον Αγαθό Δαίμονα, την Αρτέμιδα, τον Δία, τον Ποσειδώνα και άλλους θεούς. Στο κατώτερο από τα δυο επίπεδα υπάρχει σε καλή κατάσταση μεγάλος και επιμήκης βωμός που είναι αφιερωμένος στον Θεό Ήλιο.

Η ημικυκλική εξέδρα μπροστά από τον περίβολο με τους βωμούς είχε ανάθημα που δεν σώζεται και μία μνημειώδης κλίμακα μεταξύ της Αγοράς και του περιβόλου οδηγεί τον επισκέπτη στο κέντρο του οικισμού.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

Κρήνη-Δεξαμενή

Δεξαμενή. Ορθογώνια κατασκευή επενδυμένη με κονίαμα. Πήλινοι σωλήνες και δύο οπές με λίθινα καλύμματα στον πυθμένα χρησίμευαν για τη διοχέτευση του νερού στον οικισμό. Είχε χωρητικότητα 600 κυβικών μέτρων νερού, απόθεμα επαρκές για 300-400 οικογένειες. Κλίμακες στις πλευρές διευκόλυναν την κάθοδο για τον καθαρισμό της δεξαμενής. Η κατασκευή θα ήταν σκεπασμένη. Χρονολογείται τον 6ο-5ο αιώνα π.Χ. Την ελληνιστική εποχή τη θέση της θα καταλάβει στοά που θα την αχρηστεύσει.

Ελληνιστική στοά. Αποτελείτο από δύο σειρές δωρικών κίωνων και καταστήματα ή ενδιστήματα για τους προσκυνητές στην πίσω πλευρά. Στην πρόσοψη οι κίονες έφεραν επιστύλιο με μετόπες, τριγλύφους και γείσο (3ος-2ος αιώνας π.Χ.). Κάτω από το δάπεδό της σώζεται αξιόλογο υδρευτικό σύστημα με πηγάδια (τα έλυτρα, σύμφωνα με επιγραφή), υπόγειες δεξαμενές και πήλινους υδρευτικούς σωλήνες, που αντικατέστησαν την παλαιότερη δεξαμενή. Η μεγάλη Δεξαμενή πόσιμου νερού, μια κατασκευή ορθογωνίου σχήματος με εσωτερική επένδυση από κονίαμα που την έκανε υδατοστεγή. Στον πυθμένα της υπάρχουν δυο οπές με μεγάλα λίθινα καλύμματα από όπου το νερό διοχετευόταν μέσα από σύστημα πήλινων σωλήνων στον οικισμό για να καλύψει τις ημερήσιες ανάγκες του πληθυσμού. Υπολογίζεται ότι χωρούσε περισσότερα από 600 κυβικά μέτρα νερού που, όπως πιστεύουν οι ειδικοί ερευνητές, ήταν ποσότητα επαρκής για ένα σύνολο από 300 έως 400 οικογένειες. Στα πλαϊνά τοιχώματα της δεξαμενής υπήρχαν σκαλοπάτια που διευκόλυναν τον καθαρισμό της. Θεωρείται ότι ήταν καλυμμένη με κάποια κατασκευή που δεν σώζεται. Η κατασκευή της δεξαμενής τοποθετείται χρονολογικά κατά τον 6ο ή και 5ο αιώνα π.Χ. Κατά τους Ελληνιστικούς χρόνους μετά την καταστροφή του σεισμού του 226 π.Χ. εγκαταλείπεται, και στη θέση της οικοδομείται Στοά που ενσωματώνει σύστημα ύδρευσης του οικισμού.

Κρήνη. Η πρόσοψη αποτελείται από δωρικούς, πώρινους ημικίονες με επένδυση κονιάματος, που στήριζαν θριγκό. Θωράκια έκλειναν τα μεταξύ τους διαστήματα. Στο εσωτερικό υπήρχε ανοιχτή δεξαμενή, απ' όπου αντλούσαν το νερό (μέσα 4ου αιώνα π.Χ.). Σε μεταγενέστερη εποχή (3ος αιώνας π.Χ.) η δεξαμενή αντικαταστάθηκε από πηγάδι και στους κίονες χαραχθηκαν τα ονόματα των δαμιουργών (=επωνύμων ιερέων της Καμίρου). Πίσω από την κρήνη είναι ορατά υπολείμματα στοάς. Τοίχος στις τρεις πλευρές στηρίζει τις επιχώσεις του μεσαίου-άνωτερου-άνδηρου.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

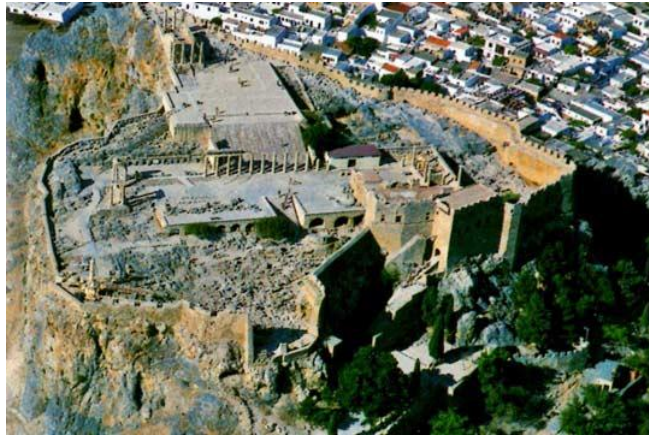
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ ΣΤΗ ΛΙΝΔΟ

Στη νοτιοανατολική πλευρά του νησιού της Ρόδου και πενήντα πέντε χιλιόμετρα από την πόλη της Ρόδου βρίσκεται το γραφικό χωριό Λίνδος με τα στενά λιθόστρωτα σοκάκια και τα λευκά σπιτάκια, ζωγραφιστές οροφές, και πλακόστρωτες αυλές με περίτεχνα σχέδια από βότσαλο. Το χωριό έχει κηρυχθεί διατηρητέο.

Αξίζει κανείς να επισκεφθεί τα καπετανόσπιτα με τους ψηλούς μαντρότοιχους και τις αψιδωτές εισόδους (πυλιώνες) με τα οικόσημα και τις βαριές ξύλινες πόρτες, που χτίστηκαν την περίοδο από το 16ο έως το 18ο αιώνα, την εκκλησία της Παναγίας της Λίνδος με τις καταπληκτικές τοιχογραφίες του 15ου αιώνα στο κέντρο του χωριού, τον «τάφο του Κλεόβουλου», ένα τυμβοειδές κτίσμα του 6ου π.Χ. αιώνα που στην πραγματικότητα είναι ένα ταφικό μνημείο μιας πλούσιας οικογένειας της Λίνδος και το «Αρχοκράτειον», έναν τάφο του γένους των Αρχοκρατιδών της ελληνιστικής εποχής. Από τα ιδιόκτητα καπετανόσπιτα επισκέψιμα είναι μόνο το καπετανόσπιτο του Παπακωνσταντή.

ΑΚΡΟΠΟΛΗ

Η Λίνδος είναι ο κυριότερος αρχαιολογικός χώρος της Ρόδου με κέντρο το βράχο της όπου δεσπόζει η ακρόπολη. Χτισμένη σε απότομο βράχο ύψους 116 μέτρων, είναι ένας αληθινός εξώστης με θέα στο πέλαγος. Πάνω από τη σύγχρονη πόλη δεσπόζει η αρχαία ακρόπολή της, μια φυσική οχυρωματική θέση που αξιοποιήθηκε από τους αρχαίους κατοίκους της περιοχής, και μετέπειτα από τους Ρωμαίους, τους Βυζαντινούς, τους Ιωαννίτες Ιππότες και τέλος, από τους Τούρκους. Η αρχαία ακρόπολή της, αξιοποιήθηκε όχι μόνο από τους αρχαίους, αλλά και μετέπειτα από τους Ρωμαίους, τους Βυζαντινούς, τους Ιωαννίτες Ιππότες και τέλος, από τους Τούρκους. Στην Ακρόπολη της Λίνδος τα πιο σημαντικά μνημεία ανήκουν στην αρχαιότητα. Ξεχωρίζουν: ο δωρικός ναός της Αθηνάς που οικοδομήθηκε από το 300 π.Χ., τα Προπύλαια του ιερού ναού, της ίδιας εποχής, η "Ελληνιστική Στοά", που χρονολογείται από το 200 π.Χ. (μήκους 87 μέτρων με 42 κίονες), η Ροδία τριήρης που είναι ανάγλυφη σε βράχο στους πρόποδες της ακρόπολης (180 π.Χ.), και το ελληνιστικό τείχος που περιβάλλει την ακρόπολη. Από τους Ιωαννίτες διασώζεται το Κάστρο τους που χτίστηκε λίγο πριν το 1317 (άγνωστο πότε ακριβώς) αλλά είναι γνωστό ότι οικοδομήθηκε πάνω σε αρχαιότερο βυζαντινό οικοδόμημα. Στη νότια πλευρά ένα πενταγωνικό οικοδόμημα ήλεγχε όλο το λιμάνι αλλά και το φρούριο και το δρόμο από τα βυζαντινά χρόνια ενδιαφέρον παρουσιάζει η Εκκλησία του Αγίου Ιωάννη, 13ου ή 14ου αιώνα, η οποία οικοδομήθηκε στα ερείπια παλαιότερης εκκλησίας η οποία πρέπει να είχε χτιστεί εκεί γύρω στο 500 μ.Χ.

ΑΡΧΑΙΟ ΘΕΑΤΡΟ ΛΙΝΔΟΥ

Το αρχαίο θέατρο της Λίνδου διαμορφώνεται στους πρόποδες της δυτικής πλαγιάς του βράχου της λινδιακής ακρόπολης. Το κοίλο χωρίζεται σε εννεα τομείς (κερκίδες) που ορίζονται από οχτώ στενές κλίμακες. Διέθετε 19 σειρές καθισμάτων (εδωλίων) που ήταν λαξευμένα στον βράχο και κατά τόπους κτιστά. Κτιστές ήταν επίσης οι ακραίες κερκίδες και οι πλευρικοί τοίχοι, που δεν διασώζονται. Οι κλίμακες οδηγούσαν σε διάζωμα, πλάτους 2,15 μ., πάνω από το οποίο διαμορφώνεται το άνω κοίλον με έξι σειρές εδωλίων. Η άνοδος στο κάτω 1,90 μ. άνω κοίλον γινόταν με δύο στενές κλίμακες των οχτώ βαθμίδων, που ήταν λαξευμένες στο κάθετο μέτωπο του βράχου. Στο άνω κοίλο η κλίση είναι εντονότερη, έτσι ώστε να διευκολύνεται η θέαση και των μη προνομιούχων θεατών. Στο πάνω μέρος του οριοθετείται επίσης από κάθετα λαξευμένο μέτωπο βράχου, ύψους 2,7 μ. Μία προεξοχή του βράχου, που αντιστοιχεί στο κέντρο των κερκίδων, αποτελούσε ίσως την βάση για κάποιο χορηγικό μνημείο.

Σήμερα διασώζονται μόνο τα τμήματα που είχαν λαξευτεί στον βράχο: η κυκλική ορχήστρα, οι τρεις κεντρικές κερκίδες του κάτω κοίλου με τμήματα από τις δύο γειτονικές καθώς και το κεντρικό τμήμα του άνω κοίλου. Η ορχήστρα του θεάτρου ήταν κυκλική, επίσης λαξευμένη στον βράχο. Γύρω από την ορχήστρα διαμορφώνεται ελαφρά υπερυψωμένη ζώνη, πλάτους 50εκ., πιθανόν για να παρεμποδίζεται η κατάκλιση της ορχήστρας από τα όμβρια ύδατα, αφού δεν υπήρχε οχετός. Οι θέσεις των επισήμων, οι θρόνοι ήταν τοποθετημένοι κυκλικά επάνω σε προεξέχουσα ζώνη του βράχου, συμπληρωμένη με λίθους, πλάτους 1,6 μ. Η θέση του σκηνικού οικοδομήματος προσδιορίστηκε από τα ίχνη της κοίτης θεμελίωσής του στον βράχο. Το μήκος της σκηνής ήταν τουλάχιστον 19μ. και το βάθος της 4,8 μ. Το θέατρο της Λίνδου χρονολογείται τον 4ο αι. π.Χ. και είχε χωρητικότητα 1800-2000 θεατών. Συνδέεται με τις μεγάλες γιορτές της πόλης προς τιμήν του Διονύσου, τα Σμίνθια που περιελάμβαναν θεατρικούς, μουσικούς και αθλητικούς αγώνες, πομπές και θυσίες. Σε άμεση γειτνίαση με το θέατρο οικοδομήθηκε τον 3ο αι. π.Χ. το τετράστοον δηλαδή ορθογώνιο οικοδόμημα με εσωτερική κιονοστοιχία, πιθανώς ιερό του Διονύσου Σμινθέως.

ΤΑΦΟΣ ΚΛΕΟΒΟΥΛΟΥ

Ο Κλεόβουλος ο Λίνδιος έζησε στη Ρόδο τον 6ο αι. π.χ, στην αρχαία πόλη Λίνδο. Καταγόταν από βασιλική οικογένεια και ήταν γιος του Ευαγόρα. Είχε ρωμαλέα μορφή και ο ίδιος πίστευε πως ήταν απόγονος του Ηρακλή. Ταξίδεψε στην Αίγυπτο, όπου έμαθε φιλοσοφία και έγραψε ποιήματα . Επίσης θεωρείται σύγχρονος του Σόλωνα. Επίσης έχει φήμη για γρίφους και αινίγματα όπως: “Ένας ο πατέρας, δώδεκα παιδιά, κάθε παιδί τριάντα κόρες με διαφορετική μορφή, άλλες είναι άσπρες, στην όψη και άλλες μαύρες κι ενώ είναι αθάνατες, πεθαίνουν όλες ” (ο χρόνος).Κυβέρνησε για 40 χρόνια στη Λίνδο με σύνεση, ήταν άρχοντας αγαπητός στο λαό, γι αυτό το λόγο τον εξέλεξαν συνέχεια, είναι ο γνωστός “Τύραννος της Λίνδου“, αλλά στην πραγματικότητα δεν υπήρξε τύραννος, φροντίζοντας για την ανάπτυξη του τόπου του.Θεωρείται γνωστή πνευματική φυσιογνωμία της εποχής και ένας από τους επτά σοφούς της αρχαιότητας. Πέθανε σε σχετικά μεγάλη ηλικία, περίπου 70 χρονών και προς τιμήν του έγινε επίγραμμα που έλεγε” Άνδρα σοφόν Κλεόβουλον, αποφθίμενον καταπενθεί ήδε πάτρα Λίνδος πόντω αγαλλομένη” = Τον άντρα το σοφό Κλεόβουλο που πέθανε, τον κλαίει η πατρίδα του η Λίνδος καμαρώνοντας στη θάλασσα. Ο τάφος του Κλεόβουλου

(2ος-1ος αι. π.Χ.) αποτελεί ταφικό μνημείο πλούσιας οικογένειας. Πρόκειται για κυκλικό κτίσμα, με επιμελημένη τοιχοδομία και θολωτή στέγη. Ίχνη τοιχογραφιών, όπως και το όνομα "Άγιος Αιμιλιανός" μαρτυρούν τη μεταγενέστερη μετατροπή του σε χριστιανικό ναό.

ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΛΙΝΔΙΑΣ ΑΘΗΝΑΣ

Σύμφωνα με το μύθο η λατρεία της Αθηνάς Λινδίας είναι προελληνική. Τα σποραδικά όμως προϊστορικά και μυκηναϊκά ευρήματα των ανασκαφών δεν επιβεβαιώνουν την άποψη αυτή. Η ιστορία του ιερού ξεκινά τη γεωμετρική περίοδο (9ος αιώνας π.Χ.). Την αρχαϊκή εποχή ο τύραννος της Λίνδου Κλεόβουλος θα ανανεώσει τη λατρεία και θα οικοδομήσει ναό, στη θέση προγενέστερου πιθανώς. Ο αρχαϊκός ναός είχε το ίδιο σχέδιο με τον μεταγενέστερο -δωρικός, τετράστυλος αμφιπρόστυλος. Η πρόσβαση στο ιερό γινόταν με μια πρόχειρη σκάλα. Μετά την καταστροφή του από πυρκαϊά το 342 π.Χ. οικοδομείται ο ναός που σώζεται σήμερα και τα προπύλαια με τη μνημειώδη κλίμακα. Η ελληνιστική στοά είναι μεταγενέστερη. Τον 3ο αιώνα π.Χ. εισάγεται η λατρεία του Διός Πολιέως αν και η Αθηνά παραμένει η κύρια θεότητα του ιερού. Τη ρωμαϊκή εποχή ο ιερέας Αγλώχαρτος θα φυτέψει ελιές στο χώρο, ενώ σύμφωνα με επιγραφή ιδρύεται κοντά στο ναό της Αθηνάς Λινδίας το ιερό του Ψιθύρου (τέλος 2ου αιώνα μ.Χ.). Είναι ένας δωρικός ναός, τετράστυλος, αμφιπρόστυλος (δηλαδή στην πρόσοψη και την πίσω όψη διαμορφώνεται στοά από τέσσερις κίονες). Αποτελείται από πρόδομο, σηκό και οπισθόδομο. Στο εσωτερικό του ναού σώζεται τράπεζα προσφορών και η βάση του λατρευτικού αγάλματος της Αθηνάς. Οι κίονες του οπισθοδόμου φράσσονταν με κιγκλίδωμα, ο χώρος θα χρησιμοποιήθηκε ως θησαυρός για τη φύλαξη των χρημάτων και των ιερών σκευών του ναού. Ο ναός ήταν πώρινος με επένδυση κονιάματος. Στην ανωδομή (επιστύλιο, γείσα) έφερε γραπτή διακόσμηση ανθεμίων και μαιάνδρων. Χρονολογείται στο τέλος του 4ου αιώνα π.Χ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ ΣΤΗ ΡΟΔΟ

Η ακρόπολη

Το 408/7 π.Χ. σημειώνεται το σημαντικότερο γεγονός της ροδιακής ιστορίας, ο συνοικισμός. Η νέα πόλη, το άστυ, ιδρύεται στο βορειότερο άκρο του νησιού. Ο σχεδιασμός και η οργάνωση της πόλεως θεωρείται έργο του Ιππόδαμου από τη Μίλητο. Η νέα πόλη χτίστηκε κατά το ιπποδάμειο σύστημα και αποτελεί ένα από τα λαμπρότερα παραδείγματα οργανωμένης αρχαίας πόλης. Κύρια χαρακτηριστικά του νέου συστήματος δόμησης είναι η “διαίρεσις”, δηλαδή η ρυμοτόμηση με ευθείς παράλληλους δρόμους, που τέμνονται κάθετα μεταξύ τους με συγκεκριμένο γεωμετρικό σύστημα, και η “νέμησις”, ο καθορισμός ζωνών με ειδικό προορισμό, δηλαδή η πόλη χωρίζεται σε ζώνες ιδιωτικής κατοίκησης και δημόσιας λειτουργίας.

Η ακρόπολη βρισκόταν στο δυτικό και υψηλότερο σημείο της πόλης και αποτελούσε μια μνημειακή ζώνη με μεγάλους ναούς, ιερά και δημόσια κτήρια “πεδίων και αλσών μεστή” (γεμάτη με ισιώματα και άλση), ενώ τα κτήρια κατηφόριζαν μαλακά στην πλαγιά του λόφου, στραμμένα προς την ανατολή. Στην κορυφή του λόφου, στο υψηλότερο σημείο, βρισκόταν ναός του Διός Πολιέως και της Αθηνάς Πολιάδος.

Νοτιότερα σε ένα πλάτωμα βρισκόταν ναός του Πυθίου Απόλλωνος. Πρόκειται για μεγάλο περίπτερο ναό δωρικού ρυθμού, (έξι κίονες στη στενή πλευρά και ένδεκα στη μακριά) εν μέρει αναστηλωμένο κατά την ιταλοκρατία, ο οποίος στη σωζόμενη μορφή του χρονολογείται στον 1ο αι. π.Χ. Οι αναστηλώσεις που έγιναν κατά την περίοδο της Ιταλοκρατίας ήταν σε μεγάλο βαθμό αυθαίρετες, με αποτέλεσμα η εικόνα μας για την αρχική μορφή να είναι συγκεχυμένη. Οι τρεις κίονες με αυθεντικούς αλλά και πρόσθετους σπονδύλους και μέρος του αετώματος είναι αναστηλωμένα τμήματα, τα οποία όμως σήμερα είναι φθαρμένα και χρήζουν άμεσης επέμβασης. Ο επισκέπτης μπορεί να δει το σηκό του ναού ο οποίος θεμελιώνεται πάνω στον 3,5 μέτρων πυρόλιθο. Γύρω από το σηκό σώζονται η θεμελίωση του πτερού, μία μικρή σκάλα, που συνδέεται με ένα πηγάδι λαξευμένο στο βράχο, που και τα δύο πιθανόν να συνδέονται με τη λατρεία του Πυθίου Απόλλωνα.

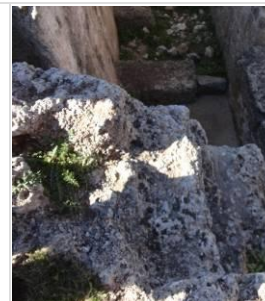
Η κλίμακα που οδηγεί στο ναό

Αναστηλωμένο τμήμα του ναού

Ναός Πυθίου Απόλλωνα, ο σηκός

Σκάλα που οδηγεί σε πηγάδι

Στα βορειανατολικά του ναού, μέσα σε ορθογώνιο περίβολο βρισκόταν ο ναός της Αρτέμιδος. Χαμηλότερα βρισκόταν το Στάδιο, αναστηλωμένο κατά το μεγαλύτερο μέρος του, που αποτελείται από το επίπεδο επίμηκες τμήμα, την κονίστρα, τις κερκίδες και τη σφενδόνη. Στο Στάδιο διεξάγονταν οι γυμνικοί αγώνες, δηλαδή οι σημερινοί αγώνες στίβου. Ο δρόμος σταδίου είχε μήκος 200μ. περίπου και ήταν το παλαιότερο αγώνισμα στους πανελλήνιους αγώνες. Την αφετηρία στο ένα άκρο του σταδίου όριζαν επιμήκεις λίθινες πλάκες, οι βαλβίδες. Για να αποφεύγονται οι άκυρες εκκινήσεις υπήρχαν μπροστά από τους δρομείς τεντωμένα σκοινιά τα οποία υποχωρούσαν την κατάλληλη στιγμή με την βοήθεια ενός απλού μηχανισμού που ονομαζόταν ύσπληξ. Η πρώτη οικοδομική φάση του Σταδίου της Ρόδου έγινε τον 4ο αι.π.Χ., υπάρχει όμως πιθανότητα να είχε αντίθετη κατεύθυνση από αυτήν του σωζόμενου σήμερα σταδίου. Η δεύτερη οικοδομική φάση έγινε το 227 π.Χ., έπειτα από τον μεγάλο σεισμό και η τρίτη, η τελευταία οικοδομική φάση του σταδίου τοποθετείται στον 2ο αι. μ.Χ., στην ρωμαϊκή περίοδο.

**Ορθογώνιος
περίβολος με το ναό**

Η άφραση του σταδίου

Το μικρό θέατρο

Στα βορειοδυτικά του Σταδίου, αναστηλωμένο επίσης από λευκό μάρμαρο ένα μικρό Θέατρο, το οποίο είχε χωρητικότητα 800 περίπου θεατών και πιθανώς χρησίμευε ως ωδείο για μουσικές παραστάσεις ή ως χώρος διδασκαλίας των φημισμένων ρητόρων της Ρόδου, σε σχέση με το γειτονικό Γυμνάσιο. Το Γυμνάσιο της αρχαίας Ρόδου βρίσκεται στο πλάτωμα ανατολικά του Σταδίου. Εδώ δίδασκαν οι φιλόσοφοι και κυρίως οι εκπρόσωποι των ξακουσμένων ρητορικών σχολών της Ρόδου. Στο ίδιο σύνολο περιλαμβάνονταν και μια σημαντική Βιβλιοθήκη, όπως αποδεικνύεται από επιγραφές που βρέθηκαν στο χώρο, ανάμεσα στις οποίες και μέρος του καταλόγου των βιβλίων που διέθετε. Το μεγάλο Θέατρο της πόλης πρέπει να βρισκόταν νοτιότερα κοντά στα τείχη.

(Αρχαίο θέατρο-στάδιο Ρόδου)

Στο βόρειο τμήμα της ακρόπολης της Ρόδου υπάρχουν μικρά ιερά, τα Νυμφαία, σκαμμένα μέσα στους βράχους. Τα ιερά αυτά συνδέονται με τις Νύμφες, που σχετίζονται με τα νερά και ήταν οι οικοδέσποινες των σπηλαίων. Στα Νυμφαία της Ρόδου, που είναι από τα πιο εντυπωσιακά του αρχαίου κόσμου, ανάβλυζαν υπόγεια νερά και σχηματίζονταν υπόγειες σήραγγες και φυσικές λιμνούλες. Το σκοτεινό και υγρό περιβάλλον των σπηλαίων με τους ιδιαίτερους φυσικούς ή και τεχνητούς καμιά φορά σχηματισμούς του βράχου είχε μια βαθιά επιρροή στην ανθρώπινη φαντασία και ο χώρος αποτελούσε εκτός από τόπο λατρείας, σημείο συνάντησης και αναψυχής των ανθρώπων σε διάφορες εποχές. Σήμερα ο χώρος της ακρόπολης αποτελεί χώρο έλξης ντόπιων και ξένων.

Το Πτολεμαίον

Στο Πάρκο Ροδίσι μπορούμε να δούμε κι ένα τμήμα από το σύστημα υδροδότησης της αρχαίας πόλης της Ρόδου ενώ πάνω από το Πάρκο, στη θέση Πευκάκια, θα συναντήσουμε κομμάτια της αρχαίας νεκρόπολης (4ος-3ος π.Χ. αιώνας), που φτάνει έως τη Φανερωμένη και το Καρακόνερο. Στην αρχαία νεκρόπολη θα συναντήσουμε ατμοσφαιρικά φωτισμένους, λαξευτούς στους βράχους, τάφους ή τούμπες της ελληνιστικής περιόδου με χαραγμένες διονυσιακές παραστάσεις καθώς κι έναν εντυπωσιακό σε μέγεθος τύμβο λαξευμένο στο βράχο με πλευρά μήκους 27,80 μέτρων, που ονομάζεται Τάφος των Πτολεμαίων και σύμφωνα με το θρύλο ήταν αφιερωμένος στο Πτολεμαίο των Α'. Την κάθε πλευρά του κοσμούν 21 ημιστήλια δωρικού ρυθμού. Ο Τάφος των Πτολεμαίων αναστηλώθηκε το 1924 κατά τη διάρκεια της Ιταλοκρατίας.

Κατά την ελληνιστική περίοδο η Ρόδος ήταν κέντρο εμπορικό και πνευματικό. Η ανάπτυξη και η ευημερία της, σχετίζεται με την αλλαγή των ταφικών συγκροτημάτων, που γίνονται πιο μεγάλα και πιο επιβλητικά. Ένας τέτοιος τάφος τεραστίων διαστάσεων έχει διασωθεί στο χώρο του Ροδινιού, στη θέση "Πευκάκια», που εσφαλμένα αργότερα, τον ονόμασαν "Πτολεμαίον", ίσως επειδή βρέθηκε τυχαία νόμισμα των Πτολεμαίων.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΤΗ ΡΟΔΟ

Πηγές:

- www.greekworldhistory.blogspot.gr
- www.wikipedia.gr
- <http://www.rhodes.gr/el/>
- ΑΡΧΑΙΑ ΡΟΔΟΣ: ΓΡΗΓΟΡΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΥ